

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 350/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

39/2009. (III. 4.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) budapesti lakos¹ panaszos képviselőjében 2008. december 8-án előterjesztett **panaszát** a 2009. március 4-én megtartott zárt ülése alapján és dr. Kádár András Kristóf testületi tag különvéleményével

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv, a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) XIX. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszossal szemben 2008. december 7-én történt rendőri igazoltatás és annak diszkriminatív módja miatt a képviselőjében eljáró nagykorú, cselekvőképes lánya nyújtott be 2008. december 8-án elektronikus úton panaszt a Testülethez. A panaszos képviselője a képviselő ellátásához szükséges meghatalmazást a Testület részére megküldte.

I.

A panaszbeadvány és az azt kiegészítő jegyzőkönyv szerint a panaszos 2008. december 7-én 15 óra körül Budapesten, a V. utcában gyalogosan közlekedett, amikor

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

elhajtott mellette egy Suzuki típusú rendőr gépkocsi, amivel hirtelen visszafordultak és megálltak a panaszos mellett. A gépkocsiból két rendőr – egy szőke és egy barna hajú férfi – szállt ki és köszönés nélkül felszólították a panaszost, hogy igazolja magát. A panaszos átadta a személyazonosító okmányát, miközben olyan megjegyzést tett a rendőröknek, hogy biztosan a származása miatt tűnik gyanúsnak. A panaszost rádióan keresztül leellenőrizték és a panaszos megkérdezte, hogy mindent rendben találtak-e. A barna hajú rendőr a panaszos állítása szerint a kérdésre azt válaszolta, hogy „sajnálja, igen, mert így nem tudja a panaszost megbilincselni, térdével a panaszos arcába belezúzni és a földön megtaposni.” A panaszos rákérdezett, hogy fajgyűlölők-e, amire a válaszban arra utaltak a rendőrök, hogy egyes etnikumhoz tartozó embereket nem szeretnek. A panaszos közölte, hogy szomorú és megalázó, hogy a rendőrök is fajgyűlölők ebben az országban. Ezt követően a rendőrök beültek a szolgálati gépkocsiba és elhajtottak. A panaszos a beadványban előadta, hogy nem tanúsított olyan magatartást, ami okot adott a rendőri intézkedésre.

Az intézkedést követően a panaszos hazament, elmondta lányának – jelen panaszügyben a panaszos képviselőjét ellátó személynek – a történetet, aki telefonált a BRFK XIX. Kerületi Rendőrkapitányságra, hogy az intézkedő rendőrök adatait szeretné megkapni.

A beadványban, illetve – a Testület felhívására – a panaszos képviselője által tett panasz-kiegészítésben a BRFK XIX. Kerületi Rendőrkapitányságon történt események vonatkozásában az alábbiak szerepelnek.

Amikor a panaszos és lánya a Rendőrkapitányságra megérkezett, az aznap ügyeletes tiszthelyettesi feladatokat ellátó rendőrnő nem túl kedves hangnemben közölte, hogy az épület várójában megvárhatják a főügyeletet. Eközben megérkezett a panaszban barna hajúként megjelölt – a XIX. Kerületi Rendőrkapitányságán r. főtörzsőrmesteri beosztásban dolgozó – rendőr, aki a panaszosnak köszönés helyett odavetette: „Na, mi van? Félsz egyedül ide jönni?” Ezt követően megérkezett a főügyeletes is, aki megadta az intézkedő rendőrök adatait. A panaszos lánya látta, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőrök keresztneve megegyezik, így megkérdezte, hogy lehet-e tudni, melyik név melyik rendőrhöz tartozik. Erre azt a választ kapta, hogy nem. A panaszos lánya váltott pár szót a főügyeletessel, s aközben ért oda a panaszban szőke hajúként jelölt – a XIX. Kerületi rendőrkapitányságon r. törzsőrmesteri beosztásban dolgozó – rendőr, aki mindvégig csak passzív megfigyelője volt a rendőrkapitányságon történeteknek. Ezzel szemben a barna hajú r. főtörzsőrmester megnyilvánulásai mindvégig agresszívek, cinikusak és felháborítóak voltak, és ez a rendőr mindvégig tagadta az igazoltatás során történetet.

A panaszos lánya közölte, hogy meg fogják tenni a feljelentést a r. főtörzsőrmesterrel szemben és kérni fogják az ügy kivizsgálását, amelyhez a médiát is be fogják vonni.

Amikor a panaszos és lánya a Rendőrkapitányság épületéből távozni kívánt, a panaszos lánya azt mondta a r. főtörzsőrmesternek, reméli, fognak még találkozni, amire a rendőr azt válaszolta: „biztosan fogunk még találkozni, kicsi ez a Kispest, te is

vigyázz, ha igazoltatunk.” A panaszos lánya visszakérdezett, hogy a rendőr fenyegetőzik-e, amire ő – a panasz szerint – nevetve „lejtett egy gúnyos táncot”. A panaszos lánya kifele menet még megjegyezte, hogy ne tegezze le őt a rendőr.

A panaszos lánya a beadványban előadta továbbá, hogy a panaszos és ő is törvénytisztelő állampolgárok és ez volt az első összetűzésük a rendőrséggel. A rendőrség épületében ők nem tanúsítottak fenyegető, agresszív magatartást, míg a r. főtörzsőrmester támadó, fenyegető hangnemben szólt hozzájuk és úgy is viselkedett. A szőke hajú r. törzsőrmester magatartását a panaszos ugyanakkor nem kifogásolta.

A panaszos képviselőjében eljáró lánya a fentiek alapján kérte a Testülettől, hogy az vizsgálja ki a panaszügyet, és állapítsa meg, hogy a rendőri intézkedés helytelen volt valamint azt, hogy a r. főtörzsőrmester megalázó magatartást tanúsított.

II.

A Testület felvilágosítást kért a BRFK XIX. Kerületi Rendőrkapitányságtól annak tekintetében, hogy a panaszolt rendőri intézkedéssel, illetve a Rendőrkapitányságon történt eseményekkel összefüggésben milyen rendőrségi dokumentumok keletkeztek. A BRFK XIX. Kerületi Rendőrkapitányság megküldte a 2008. december 7-én készült rendőri jelentést, a Közrendvédelmi Osztály Őr-Járőrszolgálati Alosztálya által végzett, a panaszos ügyében érintett öt rendőr meghallgatásáról készült jegyzőkönyveket; továbbá – szintén a Testület kérésére – az intézkedést foganatosító rendőrök parancsnoki jellemzését is. A Testület továbbá írásban nyilatkozta a rendőri intézkedést foganatosító két rendőrt is.

A felsorolt dokumentumok – a panaszban írtakhoz képest – az alábbi eltéréseket, illetve kiegészítéseket tartalmazzák.

1) A 2008. december 7-én készült jelentés szerint aznap szolgálati gépkocsival teljesített járőrszolgálatot a panaszban „szőke hajúként” jelölt r. törzsőrmester, illetve a „barna hajú” r. főtörzsőrmester a XIX. Kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területén. 14 óra 55 perc körül, amikor a szolgálati gépkocsival a V. úton haladtak a rendőrök a J. utca felől a Ny. utca felé, a r. főtörzsőrmester egy kb. 170 cm magas, testes, sötét bőrkabátot viselő férfira – a későbbi panaszosra – lett figyelmes, aki velük szemben haladt a járdán. Amikor elhaladtak mellette, az a jobb füléhez vette mobiltelefonját, „mintha direkt fel akarta volna hívni magára a figyelmet”.

A rendőrök megfordultak a gépkocsival, majd kiszálltak és a panaszoshoz léptek. A jelentés – a panaszban írtakkal szemben – azt tartalmazza, hogy a rendőrök a napszaknak megfelelően köszöntek a panaszosnak, majd személyazonosító okmányának átadására szólították fel. A panaszos, igazoltatása megkezdése előtt provokáló és emelt hangnemben arra utalt, hogy az ő meghatározott etnikai csoporthoz tartozása miatt igazoltatják őt, biztosan azért, mert fajgyűlölők. A panaszos átadta a személyi igazolványát r. főtörzsőrmesternek, aki a panaszost az ügyeleti rendszeren keresztül ellenőrizte az országos körözési nyilvántartóban, és megállapította, hogy ott

nem szerepel. Visszaadta a személyazonosító okmányt a panaszosnak, majd mindkét rendőr beült a gépkocsiba és elhajtottak.

A rendőri jelentésben – a panasszal szemben – az szerepel, hogy a panaszos volt az, aki meg nem engedett stílusban kommunikált a rendőrökkel: az intézkedés ideje alatt folyamatosan tegeződő formában, és provokálóan beszélt, ami miatt többször felhívta a figyelmét a r. főtörzsőrmester, hogy kellő tisztelettel beszéljen. Amikor pedig a rendőrök beültek a gépkocsiba, a panaszos még utánuk kiabált: „ezt még meg fogjátok bánni”.

A panaszban leírtakhoz képest a jelentés azt a többletinformációt tartalmazza, hogy rövid idővel az igazoltatást követően a rendőrök az intézkedés helyszínétől nem messze, ugyanazon utcában arra lettek figyelmesek, mintha a panaszos a mobiltelefonja segítségével kamerázná őket. A jelentés szerint a panaszos ekkor ismételten meg nem engedett stílusban ordibált a rendőrök felé, majd elszaladt. A rendőrök ekkor nem tulajdonítottak jelentőséget a történeteknek, mert időközben néhány rendőrtárs telefonon kért tőlük segítséget egy másik intézkedéshez.

A rendőri jelentés szerint aznap, a későbbi órákban a rendőrök bementek a XIX. Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol a főügyeletes elkérte mindkettőjük jelvéyszámát és pontos nevét, mert egy ismeretlen hölgy – a panaszos lánya – telefonon bejelentést tett, amely szerint az édesapjával szemben intézkedő rendőröket fel akarja jelenteni, és ahhoz szüksége van a rendőrök adataira. Ezt követően nem sokkal a Rendőrkapitányság épületében a rendőrök találkoztak a panaszossal és lányával, ahol a panaszos lánya hangoskodott a rendőrökkel. Ezt meghallva a főügyeletes, kijött az ügyeleti helyiségből és a panaszosoknak megadta a kért adatokat, amit ők egy papírra felírtak, majd eltávoztak az épületből.

A panaszban írtakkal ellentétben a jelentés szerint a panaszosok távozása során éppen a panaszos lánya volt az, aki fenyegetően lépett fel: közölte a rendőrökkel, hogy miután mindkettőjük adatai a birtokában vannak, nagyon vigyázzanak, és ne lepődjenek meg, ha bármilyen sérelem éri őket a média által és a magánéletben. A fenyegetésnek – a jelentés szerint – tanúja volt az objektumőr is.

Az igazoltatást végző rendőrökben és az objektumőrben az elhangzott fenyegetések félelmet keltettek.

2) A BRFK XIX. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-Járórszolgálati Alosztálya 2008. december 12., 15. és 16. napján meghallgatta az intézkedést foganatosító két rendőrt, továbbá a panaszban megjelölt időpontban Rendőrkapitányságon főügyeletesi feladatokat ellátó r. századost, az ügyeletes tiszthelyettesi feladatokat ellátó r. főtörzsőrmestert és az objektumőri feladatokat ellátó r. törzsőrmestert.

a) A főügyeletesi feladatokat ellátó r. százados meghallgatása során elmondta, hogy a kérdéses napon a BRFK Központi Ügyelete telefonon megkereste őt azzal, hogy egy

férfi panaszt kíván tenni a BRFK Panaszirodán. A Központi Ügyelet kapcsolta a bejelentőt, de a vonal végén egy női hang jelentkezett – a panaszos képviselőjében eljáró lánya –, aki elmondta, hogy édesapját a XIX. kerület Vak Bottyán utcában igazoltatta két rendőr és közben sértegették származása miatt, ezért szeretné a nevüket és jelvéyszámukat megtudni. A r. százados elmondta, hogy mivel a panaszos képviselője nem tartózkodott az intézkedés helyszínén, a panaszosnak személyesen kell bemennie a rendőrségre, hogy a kért adatokat megkaphassa. A főügyeletes ezt követően megkérdezte az ügyeletes tiszthelyettesi feladatokat ellátó r. főtörzsőrmestert, hogy ki intézkedett a panaszossal szemben, és utasította, hogy a kérdéses rendőrök a jelvéyszámukat diktálják be neki.

A főügyeletes r. százados meghallgatása során elmondta továbbá, hogy rövid idővel később a Rendőrkapitányságon megjelent a panaszos és a lánya, és éppen annak volt tanúja, amint a panaszos lánya az intézkedő két rendőrrel kiabál, míg a panaszos a háttérben állt meghúzódva. A r. százados felhívta a nő figyelmét, hogy a rendőrség épületében ne kiabáljon, a járőröket pedig megkérte, hogy menjenek be a leíróhelyiségbe. A főügyeletes ezt követően a panaszosnak megadta a kért adatokat, amit a panaszos egy papírra leírt, majd lányával együtt eltávoztak. A későbbiekben a panaszirodából faxon érkezett meg a panaszosnak az intézkedő járőrökkel szembeni bejelentése.

A főügyeletes meghallgatása alkalmával továbbá elmondta, hogy az ő jelenlétében a járőrök nem tanúsítottak megalázó és sértő viselkedést, mindvégig kulturáltan viselkedtek a bejelentést tevőkkel szemben.

b) Az ügyeletes tiszthelyettesi feladatokat ellátó r. főtörzsőrmester meghallgatása során elmondta, hogy 2008. december 7. napján 14 óra 58 perckor az intézkedést foganatosító két rendőr a V. utcában igazoltatta a panaszost és adatait ellenőrzésre kérték a körözési rendszerben. Az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy a panaszos a rendszerben nem szerepel. A rádión történt jelentés szerint a rendőrök a panaszossal szemben az igazoltatáson kívül más intézkedést nem foganatosítottak. Mindezt az ügyeletes tiszthelyettes rögzítette az adatlekérő nyilvántartásban.

Az ügyeletes tiszthelyettes vallomásaiban ugyanakkor a Rendőrkapitányság épületének előterében történetekkel kapcsolatban annyit tudott elmondani, hogy – mivel az ügyeletet nem hagyhatta el – nem látott semmit, csak azt hallotta, hogy aznap késő délután két személy hangosan kiabált az előtérben.

c) A kérdéses napon 8 órától 20 óráig objektumőri feladatokat ellátó r. törzsőrmester nő meghallgatása alkalmával elmondta, hogy szolgálati idejének vége felé egy férfi és egy nő jelent meg a Rendőrkapitányság épületében, akik „emelkedett hangnemen” felszólították őt, hogy azonnal szóljon a főügyeletesnek, mert tudni akarják a férfivel szemben intézkedő rendőrök adatait. A kiabálásra kijött a földszinti váltásparancsnoki irodából az intézkedő rendőrök egyike, a r. főtörzsőrmester. Az objektumőr szólt a főügyeletesnek, hogy két személy panaszt akar tenni két intézkedő rendőr ellen. A főügyeletes megérkezve, beszélt a panaszossal és lányával. Az objektumőr

vallomásában elmondta, hogy ennek a beszélgetésnek a tartalmát nem hallotta, csak azt észlelte, hogy a nő kiabált a főügyeletessel – aki egyébként megadta a rendőrök nevét és jelvéyszámát –, és a panaszos származására vonatkozóan sérelmezte a rendőri intézkedést.

Az objektumőr vallomásának további része a 2008. december 7-ei rendőri jelentéssel egyezően azt tartalmazza, hogy a panaszos lánya az intézkedő r. főtörzsőrmester felé fordult és azt kiabálta: „ne csodálkozzanak, ha kilépnek az utcára és véletlenül valami történni fog velük, de a hírekben biztosan benne lesznek.

A meghallgatás során az objektumőr elmondta azt is, hogy a r. főtörzsőrmester a panaszossal és lányával mindvégig nyugodtan, kulturált hangnemben beszélt, és ez utóbbi fenyegetésre is csak annyit válaszolt, „tegyenek legjobb belátásuk szerint”.

d) Az intézkedő r. törzsőrmestert 2008. december 12-én a BRFK XIX. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-Járőrszolgálati Alosztályán meghallgatták a panaszüggyel kapcsolatban. Az ennek során felvett vallomás az eseményeket (a panaszos ellenőrzés alá vonását, igazoltatását, a XIX. Kerületi Rendőrkapitányságon történeteket) a 2008. december 7-én általa és a r. főtörzsőrmester által készített jelentésben foglaltakkal lényegét tekintve egyezően, illetve az alábbi kiegészítésekkel tartalmazza.

A r. törzsőrmester vallomása szerint a panaszos ellenőrzés alá vonásának két oka volt: egyrészt, mert az elmúlt időszakban a XIX. kerületben megnőtt a betöréses, a besurranásos lopások és rablások száma, másrészt pedig a panaszos viselkedése tette azt indokolttá. A panaszos ugyanis „a szolgálati gépkocsi láttán zavartan viselkedett”, és ahogy elhaladtak mellette, telefonálni kezdett.

A meghallgatási jegyzőkönyv megerősíti, hogy a r. törzsőrmester és a r. főtörzsőrmester az intézkedés kezdetén a napszaknak megfelelően köszöntek, mielőtt felszólították a panaszost személyazonosító okmányának átadására; továbbá azt is, hogy a panaszos arrogánsan viselkedett az intézkedés ideje alatt, illetve eltávozáskor is meg nem engedett stílusban kiabált utánuk. A r. törzsőrmester elmondása szerint sem ő, sem rendőrtársa „nem fejezte ki sajnálkozását az irányban, hogy a panaszost nem körözik, és ezért nem tudták őt megbilincselni és megverni”; valamint ők mindvégig kulturált hangnemben beszéltek a panaszossal, bántó véleményt nem mondtak sem róla, sem egyes etnikai csoportok tagjairól, és a panaszost és lányát nem fenyegették meg a jövőre vonatkozóan.

A meghallgatott r. törzsőrmester vallomásának a XIX. Kerületi Rendőrkapitányság épületében történt eseményekre vonatkozó része a rendőri jelentésben foglaltakkal megegyezik.

e) Az intézkedő r. főtörzsőrmestert 2008. december 15-én a BRFK XIX. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-Járőrszolgálati Alosztályán meghallgatták a panaszüggyel kapcsolatban. Az ennek során felvett vallomás az

eseményeket (a panaszos ellenőrzés alá vonását, igazoltatását, a XIX. Kerületi Rendőrkapitányságon történeteket) a 2008. december 7-én általa és a r. törzsőrmester által készített jelentésben foglaltakkal lényegét tekintve egyezően, illetve az alábbi kiegészítésekkel tartalmazza.

A r. főtörzsőrmester – aki aznap szolgálatparancsnoki feladatokat látott el – vallomásában szintén ugyanazon körülményeket említette a panaszos ellenőrzés alá vonásának okaként, ami rendőrtársa meghallgatási jegyzőkönyvében szerepel: az elmúlt időszakban a XIX. kerületben megnőtt a betörések és a besurranások száma, illetve a panaszos viselkedése – amikor meglátta a járőrautót, telefonját a füléhez emelte és nekik hátat fordított – tette azt indokolttá.

A r. főtörzsőrmester is úgy nyilatkozott, hogy az intézkedés kezdetén a napszaknak megfelelően köszöntek, mielőtt felszólították a panaszost személyazonosító okmányának átadására; továbbá azt is, hogy a panaszos provokálóan viselkedett az intézkedés ideje alatt és gúnyos megjegyzéseket tett, illetve eltávozáskor is meg nem engedett stílusban kiabált utánuk. A r. főtörzsőrmester elmondása szerint a panaszos igazoltatása során nem tett olyan megjegyzést, hogy sajnálja, hogy a panaszost nem körözik, és ezért nem tudta őt megverni; továbbá az egyes etnikai csoportokhoz tartozó személyekkel szembeni intézkedések során mindig „különös figyelemmel és tapintattal” járnak el, hogy elkerüljék a fajgyűlöletre irányuló vádak és támadásokat.

A meghallgatott r. főtörzsőrmester vallomásának a XIX. Kerületi Rendőrkapitányság épületében történt eseményekre vonatkozó része a rendőri jelentésben, illetve a r. törzsőrmester meghallgatási jegyzőkönyvében foglaltakkal megegyezik.

3) A Testület – a panaszügy alapos kivizsgálása érdekében – írásban nyilatkoztatta az intézkedő rendőröket a panaszolt események sorozatát illetően. A Testület által feltett kérdésekre adott válaszok az intézkedő rendőrök által készített, 2008. december 7-ei jelentésben írtakkal, illetve a BRFK XIX. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-Járőrszolgálati Alosztálya által történt meghallgatásuk során tett vallomásokkal tartalmilag megegyezik.

a) A r. törzsőrmester nyilatkozatában – a jelentésben és a rendőrségen történt meghallgatása alkalmával tett vallomásában írtakkal azonosan – az szerepel, hogy a panaszossal szemben foganatosított intézkedést az indokolta, hogy a szolgálati gépkocsit meglátva, feltűnően zavartan viselkedett. Az intézkedés során mindvégig megfelelő hangnemben beszéltek a panaszossal. A Rendőrkapitányságon történt eseményekkel kapcsolatosan a Testület általi meghallgatása során a r. törzsőrmester új adatokat nem közölt.

b) A r. főtörzsőrmester Testület általi meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy a panaszos intézkedés alá vonását részben a mostanában elszaporodott bűncselekmények indokolták, részben pedig a panaszos viselkedése - „mintha direkt, szándékosan fel akarta volna magára hívni a figyelmet”, amikor meglátta a rendőröket, „felsöttestével elfordult és telefonját a füléhez tartotta, mintha beszélt volna valakivel”. A r.

főtörzsőrmester egyébként az intézkedés körülményeivel (köszönés, hangnem, adatok lekérdezése) és a Rendőrkapitányság épületében történt eseményekkel kapcsolatosan a Testület általi meghallgatása során új adatokat nem közölt.

4) A BRFK XIX. Kerületi Rendőrkapitányság vezetője a Testület rendelkezésére bocsátotta az intézkedő rendőrök parancsnoki jellemzését.

a) A jellemzés szerint a r. törzsőrmester szolgálatának ellátása során a parancsokat és az utasításokat maradéktalanul végrehajtja, a megszerzett szakmai ismereteit a gyakorlatban megfelelően hasznosítja. A r. törzsőrmester pszichikailag jól terhelhető. Az állampolgárokkal megtalálja a közös hangot, intézkedései jogszerűek és szakszerűek. Az elmúlt években dicséretben, jutalomban nem részesült, ugyanakkor két esetben szankcionálták a szolgálat teljesítése során elkövetett közlekedési szabálysértés miatt.

b) A r. főtörzsőrmester a parancsnoki jellemzés szerint szolgálatának ellátása során a parancsokat és az utasításokat maradéktalanul végrehajtja, a megszerzett szakmai ismereteit a gyakorlatban megfelelően hasznosítja. A r. főtörzsőrmester pszichikailag jól terhelhető. Az állampolgárokkal képes megtalálni a közös hangot, intézkedései jogszerűek és szakszerűek. Egy esetben szankcionálták a szolgálat teljesítése során elkövetett közlekedési szabálysértés miatt. Jelenleg – több rendőrrel együtt – bántalmazás hivatalos eljárásban büntette miatt ellene büntetőeljárás van folyamatban (bírószaki szakaszban).

III.

A Testületnek a panaszbeadvány, annak kiegészítése és a rendelkezésre bocsátott rendőrségi iratok alapján megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát alábbiak szerint.

1) A panaszos képviselője a beadványban sérelmezte, hogy a panaszossal szembeni intézkedés jogszerűtlen volt.

Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. Ugyancsak köteles a rendőr az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

A rendőri jelentésből, illetve a rendőrség, valamint a Testület előtt tett írásbeli nyilatkozatok során készült jegyzőkönyvekből nem tűnik ki olyan körülmény, ami a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztette volna (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükségessége).

A Testület rendelkezésére álló dokumentumokban ugyanakkor nem szerepel az, hogy a panaszossal szembeni intézkedés céljának közlése, illetve az intézkedés miatti panasz lehetőségéről történő tájékoztatás valóban megtörtént. A Testület ezért megállapította, hogy a rendőrök megszegték az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerinti kötelezettségüket, amikor is az intézkedés célját nem közölték, és a panaszjogról való kioktatást mellőzték.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM r. (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 4. §-a szabályozza a szolgálati fellépés módját. A 4. § (1) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelegéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr továbbá az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

A panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumok ellentmondásosak abban a tekintetben, hogy a panaszos köszöntése megtörtént-e vagy nem. A panaszos szerint köszönés nélkül intézkedtek a rendőrök, míg a jelentésben és a meghallgatási jegyzőkönyvekben egyezően az szerepel, hogy a rendőrök a napszaknak megfelelően köszöntek a panaszosnak. A Testület ebben a kérdésben nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, azt azonban megállapította, hogy az intézkedő rendőrök szolgálati fellépése a további, Szolgálati Szabályzatban rögzített követelménynek nem felelt meg: a rendőri jelentésben ugyanis nem szerepel az, hogy a köszönéshez kapcsolódó tisztelegés, az intézkedés céljának megjelölése és az azonosításra vonatkozó adatok bemondása megtörtént-e. A Testület ezért megállapította, hogy a rendőrök megszegték a Szolgálati Szabályzat 4. §-ában foglalt kötelezettségüket is.

Az Rtv. 29. §-a tartalmazza az igazoltatásra vonatkozó rendelkezéseket. A törvényhely (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. A rendőrségi törvény konkrétan meghatározza tehát, hogy a személyazonosság megállapítására mely esetekben kerülhet sor, mivel az felel meg az alkotmányos garanciáknak.

Jelen panaszügyben a Testület megállapította, hogy a rendelkezésére álló iratokban nem található olyan körülmény, amely az igazoltatást bármely, a törvényben felsorolt okból – közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, az igazoltatott vagy más személy jogainak védelme érdekében – indokoltá tette.

A rendőrségi jelentésben, illetve a rendőrök meghallgatása során a rendőrség és a Testület előtt tett nyilatkozataikban szereplő indok, nevezetesen, hogy a panaszos „zavartan” viselkedett, amikor a szolgálati gépkocsit meglátta, és telefonálni kezdett, önmagában nem teremt törvényes alapot az igazoltatásra, akkor sem, ha egyébként a kerületben elszaporodtak a vagyon elleni deliktumok.

A panaszos ennek ellenére eleget tett az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése szerinti kötelezettségének, amikor a személyazonosító adatait – személyazonosító igazolványával – hitelt érdemlően igazolta.

2) A panaszos képviselője sérelmezte a panaszossal szembeni intézkedés során és a XIX. Kerületi Rendőrkapitányság épületében a r. főtörzsőrmester hangnemét, magatartását.

A Testület a panaszbeadványban és a rendőri jelentésekben foglaltakat megvizsgálva megállapította, hogy a bizonyítékok ebben a kérdésben egymásnak ellentmondóak. A panasz szerint a r. főtörzsőrmester az igazoltatás során, majd a rendőrségi épületben is megalázó magatartást tanúsított, arrogáns és cinikus volt. Ezzel szemben a rendőri jelentésben, illetve a rendőrök vallomásaiban az szerepel, hogy a panaszos az intézkedés során meg nem engedett stílusban beszélt, illetve kiabált az intézkedő rendőrökkel, illetve, hogy a panaszossal mindvégig udvariasan beszéltek az intézkedő rendőrök. A Testület ezen bizonyítékokat, továbbá a parancsnoki jellemzéseket figyelembe véve sem tudta kétséget kizáróan megállapítani, hogy a panaszos beadványában foglaltak vagy a rendőri jelentésekben írtak felelnek meg a valóságnak.

A Testület ugyanakkor r. főtörzsőrmesternek a panaszos képviselőjével szemben a rendőrségi épületben tanúsított magatartásával nem tudott érdemben foglalkozni, mivel az Rtv. 92. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében mindenki csak olyan intézkedés miatt fordulhat panasszal a Testülethez, amit személy szerint vele szemben foganatosítottak, és az ő jogát vagy jogos érdekét érintette. Ez alapján a panaszos képviselőjével szemben tanúsított rendőri magatartás miatt – az általa megindított külön panaszeljáráásban hozott – a Testület 40/2009. (III. 4.) szám alatt hozta meg állásfoglalását.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy az Rtv. 20. §-ában foglalt kötelezettség megsértése, illetve 29. §-a szerinti igazoltatás jogszerűtlensége miatt sérült a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezetett tisztességes eljáráshoz való joga. Ez a sérelem ugyanakkor nem volt olyan mértékű, ami a Testület

súlyos alapjogi sérelmét megállapító döntésének meghozatalát támasztotta volna alá, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint, a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2009. március 4.

Dr. Kaltenbach Jenő

elnök,
testületi tag

Dr. Juhász Imre

elnökhelyettes, testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra

előadó testületi tag

Dr. Féja András

testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület

Dr. Kádár András Kristóf testületi tag

különvéleménye

**a Független Rendészeti Panasztestület 39/2009. (III. 4.) számú
állásfoglalásához**

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) 39/2009. (III. 4.) számú, a budapesti lakos által képviselt budapesti lakos² panaszának tárgyában hozott állásfoglalásához.

Egyetértek a Testület állásfoglalásával abban, hogy az eljáró rendőrök megsértették a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 20. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségüket, amikor az intézkedés megkezdésekor az intézkedés célját, nevüket és azonosítószámukat a panaszossal nem közölték, továbbá megsértették az Rtv. 29. § (1) bekezdését, mivel nem volt olyan indok amely a panaszos igazoltatását megfelelően alátámasztotta volna.

Nem értek egyet azonban a Testület azon következtetésével, hogy az intézkedő rendőrök által használt hangnem vonatkozásában ne lehetne megállapítani a panasz megalapozottságát. Álláspontom szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok összevetése és gondos mérlegelése alapján kellő bizonyossággal állást lehet foglalni abban a kérdésben, hogy az igazoltatás miként játszódott le.

A rendőrök azon verzióját, miszerint velük az intézkedés során a panaszos emelkedett és provokatív hangnemben beszélt, valószínűtlenné teszi hogy a panasz intézéséhez a panaszos a lánya segítségét vette igénybe és hogy a rendőri nyilatkozatok közül több is arról számol be, hogy a panaszos lánya a két intézkedő rendőrrel kiabál, míg a panaszos a háttérben áll meghúzódva. Életszerűtlen, hogy a panaszos, aki két intézkedő rendőrrel szemben provokatív módon, megengedhetetlen stílusban kommunikálva lépett fel, amikor egyedül volt, nem kelt a lánya védelmére, amikor az a rendőrségen a jelenlétében konfliktusba keveredett a rendőrökkel.

Figyelembe véve ezt, és a rendőröket meghallgató testületi tag és munkatárs azon elmondását, hogy a panasz szerint megengedhetetlen hangon kommunikáló főtörzsőrmester a meghallgatása során is kifejezetten agresszíven lépett fel, úgy vélem, hogy aggálytalanul hitelt lehet adni a panaszos azon elmondásának, hogy vele szemben az intézkedés során az egyik eljáró rendőr a méltóságát sértő nyelvezetet használt.

² Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

Úgy vélem, hogy együtt a Testület által megállapított egyéb jogsértésekkel, mindez megalapozza a súlyos alapjogsérelem kimondását, így a panaszt áttétel helyett meg kellett volna küldeni az országos rendőr-főkapitánynak.

Budapest, 2009. március 4.

Dr. Kádár András Kristóf

Független Rendészeti Panasztestület